

Posudek vedoucího na disertační práci Petra Valenty Kritická mediální pedagogika – teoretická východiska a přínos pro mediální

Disertační práce „Kritická mediální pedagogika – teoretická východiska a přínos pro mediální výchovu“ Petra Valenty je věnována mimořádně závažnému tématu, kterému je však v českém prostředí věnována nedostatečná pozornost. Petr Valenta vychází z analýzy vztahu mezi oborem mediální studia a oborem mediální výchova a kritizuje určitou závislost mediální výchovy na postulátech „mediálních studií“.

Odborná pozice P.Valenty je založena na rozsáhlých literárních pramenech, což mu umožňuje kritický a relativně objektivní pohled na současnou situaci, aniž by se ztotožnil s jedním úhlem pohledu. Naopak zdůrazňuje, že kritická mediální pedagogika může čerpat z tradice „marxistické analýzy společenských a výrobních vztahů, z kritické teorie v pojetí představitelů Frankfurtské školy, z britských kulturálních studií, sémiotiky, teorie diskurzu a z kritické pedagogiky.

P.Valenta analyzuje stávající mediální výchovu v českém prostředí a oprávněně kriticky analyzuje její celkové pojetí a cíle. „...problematické aspekty, které mohou rozvoji mediální gramotnosti ve výše uvedeném smyslu bránit.“ Ve stávající podobě spíše napomáhá stabilizovat manipulativní funkci médií.

Za klíčové a podstatné považují autorovo vyzdvižení jako základního principu pro kritickou mediální pedagogiku rozvíjení mediální gramotnosti jako schopnosti nahlédnout sociální povahu symbolické komunikace a sociální funkce a důsledky, které plní. V případě médií může jít o stereotypní reprezentaci lidí a skupin, která má sociálně exkluzivní charakter a podporuje asymetrické společenské vztahy. Mediálně gramotný člověk chápe symbolickou komunikaci obecně jako proces uplatňování sociální moci, kdy se prostřednictvím určitých promluv ustavují dominantní mody chápání reality a od nich odvozené společenské praxe.

To, že zdroj médií sdělovaného konstrukt je před a mimo média je pro pochopení funkce médií a pro mediální gramotnost klíčové. Je to výrazný posun oproti stávající mediální výchově, která „potenciálně reprodukuje dominantní mody vědění o médiích a společnosti, aniž by je odhalovala jako sociální konstrukt.“

Pozitivem práce je také nastolení otázky vztahu mezi „mediálními studii“ a „mediální výchovou“ a hledání odpovědí na tuto otázku. Logický se jeví vztah, kdy mediální výchova přebírá pojmový a poznatkový aparát mediálních studií a na jeho základech vytváří normy, k nimž mediální výchova směřuje. Rýsuje se zde partnerství dvou disciplín, kognitivních

„mediálních studií“ a normativní výchovy, které známe např. ze sociologie výchovy a sociální pedagogiky.

Petr Valenta však takový model překračuje a v návaznosti především na kritickou mediální pedagogiku „mediální výchovu“ koncipuje hlouběji reflexí společenských souvislostí. Ve své kritické analýze dospívá Petr Valenta až ke stanovení cíle disertace: „navrhnout podobu systému kritické mediální pedagogiky jako alternativy k dominantnímu modelu mediální výchovy.

Teoretická disertace autora plní zvolené cíle a přináší podněty pro další odbornou diskusi a posun v daném oboru.

Disertace je vhodně strukturována podle logiky rozvíjeného tématu.

Disertace je psána kvalitním odborným jazykem, s přesným vyjadřováním.

Disertace splňuje požadavky kladené na vědeckou disertaci a je přínosem pro obor mediální výchova či širěji pro mediální pedagogiku. V českém prostředí může tato práce a její autor sehrát „pionýrskou úlohu“.

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím jako výbornou.

V Praze 22.5.2016

Doc.PhDr.Petr Sak, CSs.